

השפעת סוג הארגון ומאפייניו הקונטקסטואליים על הצלחה ארגונית

יעל הכט

תקציר

מסגרות המספקות הכשרה מקצועית למחוסרי עבודה, נבנו על בסיס אידיאולוגיה חברתית הגורסת כי מדינת ישראל הינה מדינת רווחה המחויבת לדאוג לאוכלוסיות הנזקקות (דורון, 2011). מדינת ישראל, נכון לשנת 2010 נמצאת לאחר אחד המשברים הכלכליים הגדולים ביותר שידעה, המתבטא בעלייה משמעותית באחוזי האבטלה מקבלי הקצבאות (בנק ישראל, 2011). החזרת המובטלים למעגל התעסוקה, אפשרית, בעיקר על ידי הכשרת המובטלים לתעסוקה במקצועות הנדרשים בשוק העבודה. צורך זה, דורש בחינה מדוקדקת וחיפוש אחר המבנה הארגוני האופטימאלי של ארגונים המספקים הכשרות מקצועיות אלו, במטרה להעלות את מספר המשתתפים כך שיוכלו לכלכל את עצמם ואת משפחותיהם.

המטרה העיקרית במחקר זה היא לבחון את המימדים הארגונים, סיווגם, מאפייניהם הקונטקסטואליים והשפעתם על רמת ההצלחה הארגונית בקרב הארגונים העוסקים בהכשרות מקצועיות למחוסרי עבודה בישראל.

במחקר זה נבחנה רמת ההצלחה הארגונית כפי שהשתקפה בשני ארגונים העוסקים בתחום ההכשרות המקצועיות, תוך בחינת מאפייני הארגונים ומאפייניהם הטקסטואליים. בחינת הקשרים ארגוניים אלה נערכה בשלוש רמות שונות: ברמת הארגון-אל מול שני ארגונים העוסקים בתחום ההכשרות המקצועיות למחוסרי עבודה ($N=2$), ברמת הארגון- בחינת רמות המחויבות הארגונית של העובדים הפועלים בארגונים אלו ($N=11$), ברמת הפרט- בחינת השפעתם של מאפיינים סוציו-דמוגרפיים על הצלחתם במציאת מקום תעסוקה ($N=225$).

רמת הצלחה ארגונית הוגדרה ונמדדה במחקר נוכחי על פי השגת המטרה העיקרית המוצהרת של הארגון: הכשרת מספר גדול ככל הניתן של מחוסרי עבודה בהכשרה מקצועית.

הטענה המרכזית במחקר היא, שלסוג הארגון ואפיוניו הקונטקסטואליים תהיה השפעה על מידת ההצלחה של הארגון קרי-החזרת המובטלים למעגלי תעסוקה. המחקר בודק טענה על פי מודל המטרה כאשר השערה מרכזית היא שניתן לנבא הצלחה ארגונית על ידי מאפיינים ארגוניים: כאשר מבנה הארגון העוסק בהכשרות מקצועיות בעל מאפיינים של מבנה אורגני לארגון תהיה הצלחה גבוהה יותר בהשוואה לארגון בעל מאפיינים של מבנה מכני.

בדיקת ההבדל בין סוגי המבנים הארגוניים העלתה כי אכן, ארגון שהינו בעל מאפייני ארגון אורגניים, מנפיק מדדי הצלחה גבוהים באופן משמעותי בהשוואה לארגון אשר אופיין כמבנה מכני. ממצא זה

אושש את ההשערה הראשונה של המחקר. כמו כן, בדיקת המאפיינים הקונטקסטואליים, שהועמדו למבחן אששו את ההשערות המחקר העוסקות בגיל הארגון, מורכבות הארגון, ושיוך סקטוריאלי. לעומת זאת, השערות העוסקות במאפיינים של גודל הארגון, טכנולוגיות מידע, מקורות מימון ופיתוח מקצועי של הון אנושי הופרכו. בתחום המחויבות הארגונית, אוששה חלקית ההשערה הנוגעת למחויבות רגשית. בבדיקת המאפיינים הסוציו-דמוגרפיים אוששו ההשערות השלישית והרביעית-הדנות בסוגיית השפעת המאפיינים הסוציו-דמוגרפיים של צרכני ההכשרות המקצועיות על מדדי הצלחת הארגון ואת השפעת סוג הקורס בו בחרו על הצלחה זו.

לסיכום, ממצאי המחקר מצביעים על קשר ישיר בין מבנה הארגון לבין מדדי הצלחה-הן מבחינת המאפיינים שלו, סיווגו, והן מבחינת רמות המחויבות של עובדים.

ניתן להמליץ שעבודות נוספות יבחנו מול ארגונים נוספים העוסקים בתחום ההכשרות המקצועיות לקראת למידה אפקטיבית והתייעלות של המערכות הארגוניות לטובת הכלכלה הישראלית והצמיחה החברתית.